

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 16 октомври 2023 г.
(OR. en)

14248/23

Междуетноститутуционално досие:
2023/0373(COD)

ENV 1129
MI 862
IND 535
CONSOM 367
COMPET 996
MARE 22
PECHE 439
RECH 452
SAN 593
ENT 215
ECOFIN 1053
CODEC 1895

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 16 октомври 2023 г.

До: Г-жа Th  r  se BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2023) 645 final

Относно: Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
НА СЪВЕТА за предотвратяване на загубите на пластмасови
гранули с цел намаляване на замърсяването с пластмасови
микрочастици

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 645 final.

Приложение: COM(2023) 645 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.10.2023 г.
COM(2023) 645 final

2023/0373 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за предотвратяване на загубите на пластмасови гранули с цел намаляване на
замърсяването с пластмасови микрочастици**

{SEC(2023) 346 final} - {SWD(2023) 330 final} - {SWD(2023) 332 final} -
{SWD(2023) 333 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

През 2018 г. в Стратегията на ЕС за пластмасите в кръговата икономика¹ се признават рисковете, свързани с пластмасовите микрочастици, и се препоръчват иновативни решения, насочени към различни източници. През 2019 г. групата на главните научни съветници на Европейската комисия призна потенциалните рискове, свързани с пластмасовите микрочастици, и насърчи предприемането на предпазни действия.² През 2020 г., като последващо действие във връзка с Европейския зелен пакт³, в Плана за действие относно кръговата икономика 2.0⁴ Комисията се ангажира да се справи с наличието на пластмасови микрочастици в околната среда чрез:

- ограничаване на умишлено добавените пластмасови микрочастици в продуктите;
- справяне с непреднамерените изпускания на пластмасови микрочастици чрез разработване, наред с другото, на стандартизация, сертифициране и регулаторни мерки, както и хармонизиране на методите за измерване на тяхното изпускане.

През 2021 г. в своя план за действие: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“⁵ Комисията предложи до 2030 г. ЕС да намали (умишлените и непреднамерени) изпускания на пластмасови микрочастици в околната среда с 30 %.

На 25 септември Европейската комисия прие регламент, с който се ограничават пластмасовите микрочастици, умишлено добавени към продуктите⁶. Настоящото предложение за предотвратяване на загубите на пластмасови гранули в околната среда и придружаващата го оценка на въздействието (ОВ) произтичат от ангажиментите на Комисията относно непреднамереното изпускане на пластмасови микрочастици.

1.1 Основания и цели на предложението

Загубите на пластмасови гранули в околната среда са **третият по значимост източник на всички непреднамерени изпускания на пластмасови микрочастици**. Други основни източници включват бои, гуми, текстил, геотекстил и в по-малка степен капсули с детергенти. Предотвратяването на изпускането на пластмасови микрочастици

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Европейска стратегия за пластмасите в кръговата икономика“, COM/2018/028 final.

² [Научно становище относно рисковете за околната среда и здравето от замърсяването с пластмасови микрочастици](#), април 2019 г.

³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Европейският зелен пакт“, [COM\(2019\) 640](#).

⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Нов план за действие относно кръговата икономика, За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа, COM/2020/98 final.

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Път към здравословна планета за всички — План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“, COM/2021/400 final.

⁶ Регламент (ЕС) 2023/2055 на Комисията от 25 септември 2023 г. за изменение на приложение XVII към Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) по отношение на микрочастиците от синтетични полимери — C/2023/6419 final.

от тези източници може да изисква значителни заместители или промени в характеристиките на продукта. За разлика от това загубите на пластмасови гранули се дължат на липса на осведоменост и лоша обработка и следователно може да бъдат намалени чрез бързи мерки за избягване на подобно предотвратимо замърсяване. Това превръща пластмасовите гранули в основен кандидат за политическа намеса.

Пластмасовите гранули, наричани още пластмасови зрънца, топчета, гранули за предварително производство и гранули от смола, са промишлената суровина, използвана за производството на всякаква пластмаса. **Настоящите практики за обработка на гранули водят до отделянето им на всички етапи от веригата на доставки, по-специално производството (първично или рециклирано), преработването, транспорта и други логистични операции, както и операции по управление на отпадъците.** Веднъж озовали се в околната среда, е почти невъзможно да бъдат уловени. Подвижността им е утежняващ фактор. Както всички пластмасови микрочастици, пластмасовите гранули, изпуснати от промишлени инсталации или по време на транспортиране, се придвижват лесно във въздуха, чрез повърхностни води и морски течения и могат да бъдат открити и в почвата (включително в земеделски земи).

От загубите на гранули могат да се наблюдават четири вида неблагоприятни въздействия: върху околната среда; върху климата; потенциално върху човешкото здраве; и върху икономиката. Някои от тези въздействия са свързани конкретно с гранулите, други — с пластмасовите микрочастици като цяло. Известно е, че гранулите се консумират от редица морски и крайбрежни видове (напр. морски костенурки, морски птици и черупкови организми). След като бъдат погълнати, те могат да причинят физическо увреждане или смърт. Ако не могат да преминат през храносмилателната система, възможно е да доведат до недохранване или глад. Както всички пластмасови микрочастици, техният потенциал да действат като носител на адсорбиращи токсични вещества или патогенни микроорганизми е неразделна част от проблема. Пластмасите и пластмасовите микрочастици допринасят за изменението на климата, тъй като са допълнителен източник както на емисии на парникови газове (ПГ), така и на натиск върху екосистемите и биологичното разнообразие. По същество парниковите газове се отделят през целия жизнен цикъл на пластмасите — от производството до процесите на разграждане, а пластмасите в океаните също могат да повлияят на способността на океаните да абсорбират и улавят въглероден диоксид. Хората са изложени на пластмасови микрочастици чрез въздуха и консумацията на храна. Налице са потенциални отрицателни икономически въздействия от пластмасовите микрочастици, включително пластмасовите гранули, върху местни дейности като търговския риболов и селското стопанство (напр. намаляване на улова поради въздействието върху морските местообитания, екосистемите и дивата флора и фауна), както и върху туризма и отдиха (напр. намалена привлекателност или затваряне на плажове и уязвими зони, като национални паркове, реки и езера).

Всяка година се произвеждат и обработват големи количества гранули както в световен мащаб, така и в ЕС (около 57 милиона тона в ЕС през 2021 г.). Оценките показват, че **през 2019 г. в околната среда на ЕС са загубени между 52 140 тона и 184 290 тона гранули. Това се равнява на между 2100 и 7300 камиона, пълни с гранули, годишно.**

Данните, събрани в подкрепа на придружаващата ОВ и първоначалната ОВ, както и обществената консултация и допълнителната консултация, насочена към МСП,

показват, че заинтересованите страни подкрепят предприемането на действия на всички равнища на публичните органи, за да се намали замърсяването с пластмасови микрочастици. Заинтересованите страни посочват също така като начин на действие доброволната работа на сектора в тази област, по-специално програмата „Operation Clean Sweep“® (OCS).

Настоящото предложение има за цел да **намали загубите на гранули в околната среда** и би довело до намаление от 54 % до 74 % в сравнение с базовото равнище, което се равнява на 6 % намаление на общото количество непреднамерено изпускане на пластмасови микрочастици. В съответствие с общата цел на Комисията за намаляване с 30 % на пластмасовите микрочастици, изпускани в околната среда, това ще спомогне за **опазването на екосистемите и биологичното разнообразие, ще намали потенциалното въздействие върху здравето и ще бъде от полза за местните икономически дейности**. Предложението също така има потенциала да подобри информацията относно степента на загубите на гранули по цялата верига на доставки на гранули. Облекчените изисквания за МСП ще гарантират подходящо смекчаване на потенциалните въздействия върху тяхната дейност.

1.2 Съгласуваност с действащите политики на Съюза

Предложението за предотвратяване на загубите на гранули в околната среда подкрепя целите на Европейския зелен пакт, като допринася за преодоляване на трите кризи — изменението на климата, замърсяването и загубата на биологично разнообразие. Предложението ще укрепи също така всеобхватни стратегии като стратегията за пластмасите, Плана за действие относно кръговата икономика и Плана за действие за нулево замърсяване. Замърсяването с пластмасови микрочастици се дължи на:

1. изоставени, изхвърлени или неправилно обезвредени по-големи пластмасови продукти и тяхното разграждане в по-малки пластмасови парчета в околната среда;
2. пластмасови микрочастици, добавени умишлено към определени продукти, като например козметичните продукти, които в крайна сметка се озовават в околната среда; и
3. пластмасови микрочастици, изпуснати непреднамерено, главно поради абразивно износване по време на употреба или лоша обработка.

По отношение на „**пластмасовите макрочастици**“ Съюзът вече е предприел редица регулаторни мерки за справяне със замърсяването, причинено от по-големи пластмасови продукти, които изтичат в околната среда, включително Директивата за пластмасовите продукти за еднократна употреба (ДППЕУ)⁷, Рамковата директива относно отпадъците (РДО)⁸, Директивата относно опаковките и отпадъците от опаковки (ДООО)⁹ и Рамковата директива за морска стратегия (РДМС)¹⁰. Тези мерки

⁷ Директива (ЕС) 2019/904 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, ОВ L 155, 12.6.2019 г., стр. 1—19.

⁸ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви, ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3.

⁹ Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки, ОВ L 365, 31.12.1994 г., стр. 10.

допринасят да се намали генерирането на пластмасови отпадъци, да се подобри тяхното събиране и рециклиране и да се стимулира използването на рециклирано съдържание в нови продукти, като по този начин се намалява количеството пластмасови отпадъци в околната среда.

Що се отнася до „**непреднамерено изпуснатите пластмасови микрочастици**“, освен пластмасовите гранули, Комисията проучи няколко други основни източника на непреднамерено изпускане, като бои, гуми, синтетични текстилни изделия, геотекстил и, в по-малка степен, капсули с детергенти. В предложението за регламент ЕВРО 7 вече са включени мерки за справяне с изпускането на пластмасови микрочастици от гуми. При предварителния анализ на другите източници са установени несигурности и пропуски в данните и е направена изводът, че други инструменти на политиката могат да бъдат по-подходящи за справяне с тях. Необходими са повече информация и допълнителен анализ, за да се определят най-подходящите интервенции. Когато е целесъобразно и необходимо, за тези източници може да бъдат изготвени отделни оценки на въздействието с цел да се подкрепят евентуални предложения за справяне с емисиите на пластмасови микрочастици от тези източници.

Що се отнася до **емисиите от промишлеността**, Директивата относно емисиите от промишлеността (ДЕП)¹¹ е законодателният акт, който регулира и управлява емисиите от големи промишлени предприятия. Загубите на пластмасови гранули не са разгледани конкретно в съществуващите заключения относно най-добрите налични техники. Правилата, определени в настоящия регламент, следва да се прилагат, без да се засяга прилагането на ДЕП.

Предложението за предотвратяване на загубите на гранули в околната среда допълва разпоредбите по отношение на гранули, съдържащи се в **ограничението по REACH за умишлено добавените пластмасови микрочастици**. С това ограничение пластмасовите гранули се разглеждат като предотвратим източник на изпускания, като се налагат две задължения на икономическите оператори: 1) да предоставят информация за използването и обезвреждането на гранули, например чрез етикетирание, и 2) да докладват ежегодно за приблизителните оценки на изпуснатите количества. Въпреки че се увеличава информацията за използването и загубите на гранули, тези задължения не са допълнително уточнени и не се въвежда методика за оценка на загубите. С всеобхватните задължения и стандартизираната методика, включени в настоящото ново предложение, ще се помогне за предотвратяване на загубите на гранули при източника и ще се подобри събраната информация за приблизителните изпускания.

Предложението е в съответствие с необвързващата препоръка на Конвенцията за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан (**OSPAR**) относно пластмасовите гранули, като се насърчават стандарти за предотвратяване и схеми за

¹⁰ Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда, ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19—40.

¹¹ Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването), ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17.

сертифициране за цялата верига на доставки на пластмаси¹². Международната морска организация (**ИМО**) наблюдава транспортирането на пластмасови гранули по море в товарни контейнери и оценява както доброволни, така и задължителни мерки, които биха наложили по-строги изисквания за операторите, обработващи гранули.

Предложението има за цел да проправи пътя за разпоредби относно пластмасовите микрочастици в контекста на текущите преговори за **Глобален договор относно замърсяването с пластмаси**. ЕС и неговите държави членки „подчертават необходимостта бъдещият инструмент да включва мерки за намаляване на непреднамереното изпускане на пластмасови микрочастици. Това може да включва например мерки за свеждане до минимум на риска от изпускания на пластмасови гранули от производството, обработката и транспорта“¹³.

Предложението допринася за изпълнението на **Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие**, като се ръководи от 17-те цели за устойчиво развитие (ЦУР), и по-специално: цел 12 относно устойчивите потребление и производство, цел 14 относно опазването и устойчивото използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие и цел 15 относно живота на земята, заедно с цел 3 за добро здраве, цел 9 за промишлеността, иновациите и инфраструктурата и цел 13 за климата.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

2.1 Правно основание

Настоящата инициатива се основава на член 192, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), тъй като чрез нея ще се повиши равнището на опазване на околната среда в целия ЕС. Въпреки че ще доведе и до по-нататъшно хармонизиране на обработката на гранули, предотвратявайки по този начин разпокъсаността на пазара, дължаща се на различните национални подходи в държавите членки, преобладаващ е аспектът, свързан с опазването на околната среда.

2.2 Субсидиарност

Наличието на общ набор от изисквания за обработката на гранули в рамките на Съюза е от съществено значение, за да се гарантира високо равнище на опазване на околната среда. Както всички пластмасови микрочастици, гранулите се транспортират лесно от едно географско място до друго и могат да бъдат открити във всички среди, включително най-отдалечените места. Загубите на гранули обикновено са съсредоточени първоначално в един географски район (нефтохимически или полимерни промишлени зони, логистични платформи като пристанища и др.), но те са изключително подвижни и след това могат да бъдат разпръснати от сухоземните повърхностни води и океанските течения, както и по въздуха. Трансграничният характер на проблема е най-важната причина за действие на равнището на ЕС. Ако държавите членки действат самостоятелно, действието би било по-малко разходно ефективно, а равнището на опазване на околната среда би останало под оптималното. Съществува и риск от създаване на различни конкурентни правни разпоредби.

¹² Препоръка 2021/06 относно намаляването на загубите на пластмасови гранули в морската среда, 2021 г.

¹³ Предложението на ЕС до Програмата на ООН за околната среда с оглед на втората сесия на Междуправителствения комитет за преговори по международен правно обвързващ инструмент относно замърсяването с пластмаси (МКП-2).

2.3 Пропорционалност

Изискванията в предложението не надхвърлят необходимото, за да се даде възможност на икономическите оператори, управляващи инсталации, в които се обработват пластмасови гранули в количества над 5 тона годишно, както и на превозвачите от ЕС и извън ЕС, да обработват безопасно и отговорно такива гранули. Те се основават на съществуващите най-добри практики за обработка, по-специално на промишлената програма „Operation Clean Sweep“® (OCS) и на необвързващата препоръка, приета от страните по Конвенцията за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан (OSPAR). Пропорционалността на изискванията се гарантира чрез въвеждане на облекчени изисквания за МСП, когато е необходимо, в резултат на задълбочени консултации със заинтересованите страни. Националните компетентни органи, отговарящи за проверката на съответствието на сектора, ще бъдат подпомагани от работата на сертифициращите органи, на които ще бъде възложено сертифицирането. Тази система ще осигури висока степен на правна сигурност и ще улесни дейностите по правоприлагане.

2.4 Избор на инструмент

Предложението е самостоятелен правен инструмент, който не изменя съществуващото законодателство. В него се определят изисквания, които трябва да се прилагат по цялата верига на доставки на гранули, както и правила за система за съответствие, основана на сертифициране от трета страна, лична декларация и проверка на съответствието от страна на националните публични органи. Като се има предвид, че регламентът има за цел да гарантира високо равнище на опазване на околната среда чрез промени в поведението на икономическите оператори, той се смята за най-подходящия правен инструмент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Не е извършена последваща оценка, тъй като на равнището на ЕС не съществува регулаторна рамка за справяне със замърсяването с пластмасови гранули по цялата верига на доставки на гранули.

3.1 Консултации със заинтересованите страни

Комисията проведе консултации със заинтересованите страни чрез:

1. Обществена консултация относно първоначално установените източници с най-високите известни непреднамерени изпускания на пластмасови микрочастици, т.е. пластмасови гранули, синтетични текстилни изделия, гуми, бои, геотекстил и капсули с детергенти за перални и съдомиялни машини, от 22 февруари до 17 май 2022 г. По време на консултацията бяха получени 410 мнения. Всички заинтересовани страни постигнаха съгласие относно **опасния характер на замърсяването с пластмасови микрочастици в Съюза, отрицателното му въздействие върху околната среда и човешкото здраве и необходимостта да се предприемат действия на всички равнища на управление**. Що се отнася до загубите на гранули, заинтересованите страни се съгласиха, че **неправилната обработка е основният фактор**.

2. Втора консултация, насочена към МСП, обработващи гранули, от януари до февруари 2023 г. По време на тази втора консултация бяха получени 330 мнения. **Мнозинството от респондентите се изказаха в полза на това изискванията да**

станат задължителни, ако са облекчени за по-малките дружества. Според оценките няколко изисквания са твърде обременяващи за микропредприятията (с по-малко от 10 наети лица) и малките предприятия (с 10—49 наети лица), както и за предприятия с капацитет под 1000 тона годишно (среден годишен тонаж, обработван от малки предприятия). МСП не подкрепиха задължението да бъдат подлагани на външен одит. Сред най-добрите практики за обработка задължителното използване на специфично оборудване и опаковки (т.е. херметични, непропускливи и изолирани от околната среда) беше определено като най-скъпата мярка. И накрая, **респондентите определиха финансовата подкрепа и стандартизираната методика за измерване на загубите на гранули като най-добрите начини за подпомагането им.**

3. Семинари и двустранни контакти от септември 2021 г. до май 2023 г., по време на които НПО в областта на околната среда категорично подкрепиха **задължителните изисквания за обработка на гранули на равнище ЕС, както и всеобхватна и прозрачна схема за сертифициране.** Обединението на европейските производители на пластмаси PlasticsEurope изрази съгласие, че най-ефективният подход за справяне със загубите на гранули е **задължителният външен одит и сертифициране въз основа на OCS и прилагането му за всички участници.** Производителите смятат, че законодателно предложение, изискващо сертифициране на система за предотвратяване на отделянето на гранули по подобие на OCS, би било много бързо изпълнимо от всички участници, тъй като ще се възползва от съществуващата промишлена инициатива и ще я укрепи. Обединението на европейските предприятия за рециклиране, PRE, подкрепи **правно обвързващ инструмент в целия ЕС,** който да даде възможност за еднакви условия на конкуренция между всички участници на единния пазар. Обединението на европейските преработватели EuPC посочи **ограничените ресурси** като пречка за прилагането на най-добрите практики за обработка.

3.2 Оценка на въздействието

3.2.1 Определяне на проблема и предпочитания вариант на политиката

Предложението се основава на оценката на въздействието (ОВ), придружаваща предложението за предотвратяване на загубите на гранули в околната среда. На 18 ноември 2022 г. Комитетът за регулаторен контрол (КРК) към Комисията първоначално излезе с отрицателно становище с подробни коментари. След значително преработване на първоначалната версия, КРК издаде положително становище с допълнителни коментари на 12 юни 2023 г.¹⁴ В приложение I към оценката на въздействието се пояснява какви действия са предприети във връзка с коментарите на КРК.

В оценката на въздействието е установен следният проблем: **настоящите практики за обработка на гранули водят до отделянето им на всеки етап от веригата на доставки, което води до неблагоприятни въздействия върху околната среда и потенциално въздействие върху човешкото здраве.** Установени са следните източници на проблеми:

¹⁴ SEC

- **Неефективност на пазара** — цените не отразяват отрицателните вторични ефекти и недостатъчната информация за участниците на пазара. **Липсата на специфична подкрепа и внимание за по-малките предприятия**, за които превантивните мерки са скъпи за прилагане, също обяснява неоптималния пазарен резултат.
- **Недостатъци на нормативната уредба** — в съществуващите съответни регулаторни рамки (уреждащи химикалите, морските отпадъци, водите, емисиите от промишлеността, отпадъците, опаковките и транспортните дейности) не се разглежда конкретно въпросът за загубите на гранули, нито безопасната им и отговорна обработка по цялата верига на доставки на гранули.

В оценката на въздействието бяха оценени четири варианта на политиката за справяне с тези проблеми и източниците им:

- Вариант 1: Задължителна стандартизирана методика за измерване на загубите на гранули
- Вариант 2: Задължителни изисквания за предотвратяване и намаляване на загубите на гранули в ново законодателство на ЕС, включително три подварианта с облекчени изисквания за МСП:
 - 2а: микропредприятия;
 - 2б: микропредприятия и малки предприятия;
 - 2в: микро-, малки и средни предприятия;
- Вариант 3: Подобряване на пакетирането за логистика на гранули
- Вариант 4: Цел на ЕС за намаляване на загубите на гранули

Въз основа на анализ на разходите и ползите и качествена оценка на пропорционалността, съгласуваността, ефективността и ефикасността на различните разгледани варианти беше предложена комбинация от два варианта на политиката като предпочитан вариант на политиката:

- **Вариант 1** — **Задължителна стандартизирана методика за измерване на загубите на гранули** с цел справяне с подпроблема „Недостатъчна информация“ и допринасяне за подобряване на информацията относно степента на загубите на гранули по цялата верига на доставки на гранули. Това ще улесни също така изискването за докладване на загубите на гранули съгласно ограничението по REACH.
- **Подвариант 2б** — **Задължителни изисквания в ново законодателство на ЕС с облекчени изисквания за микропредприятията и малките предприятия** за справяне с факторите „Цените не отразяват вторичните ефекти“, „Недостатъчна информация“ и „Недостатъци на нормативната уредба“. Като се съсредоточава върху предотвратяването, той ще допринесе за намаляване на загубите на гранули по икономически пропорционален начин до равнище, съответстващо на общата цел на Комисията за намаляване на изпускането на пластмасови микрочастици с 30 % до 2030 г., както и за осигуряване на подходящо смекчаване на въздействието върху МСП, участващи във веригата на доставки на гранули.

Вариант 3 би довел до доста високи инвестиционни разходи за сектора и неговата разходна ефективност би била по-ниска, отколкото при вариант 2. Вариант 4 би изисквал първо да се създаде система за мониторинг на ефективността, което ще отнеме време. Неговото прилагане би било по-трудно и разходите за него биха били малко по-високи, отколкото при варианти 2 и 2а—в. Подвариант 2б би довел до относително голямо намаление на загубите на гранули, а разходите биха били по-ниски, отколкото при вариант 2а, благодарение на облекчените изисквания за микропредприятията и малките предприятия. Този вариант има най-висока ефективност на разходите в сравнение с (под)варианти 2, 2а—в.

3.2.2. *Въздействие на предпочитания вариант на политиката*

Изброените по-долу въздействия се отнасят до предпочитания вариант на политиката като цяло и по този начин включват разпоредби както от вариант 1, така и от подвариант 2б.

- Очаквани въздействия от разработването на задължителна стандартизирана методика за измерване

Предпочитаният вариант на политиката въвежда разработването на стандартизирана методика за измерване на загубите на гранули и изисква използването ѝ, след като бъде разработена, за да се допълни **изискването за докладване относно оценките на изпуснатите количества , въведено в ограничението по REACH**. Това ограничение не предвижда методика за измерване на загубите на гранули.

С въвеждането на стандартизирана методика **предпочитаният вариант на политиката води до еднократни разходи за разработване и изпитване на методиката..** На Европейския комитет по стандартизация (CEN) обикновено са му необходими 3—4 години, за да завърши процеса. Или промишлеността би могла да поеме тези разходи, или Комисията би могла да предостави подкрепа чрез специално проучване. При разработването на методиката CEN ще вземе предвид работата, извършена от отрасъла в тази област.

Изчислено бе, че общите разходи за разработване и изпитване на методиката ще бъдат между 1 258 000 EUR и 3 174 000 EUR. Тъй като методиката ще се основава на работата, извършена от отрасъла, се смята, че е по-вероятна долната граница на прогнозата за разходите. Разходите за докладване, направени от промишлеността, използваща методиката, вече са разгледани в рамките на ограничението по REACH. Това се отнася и за разходите, направени от Европейската агенция по химикали (ECHA) за обработка на събраната информация.

Като предоставя на икономическите оператори една стандартизирана методика, вместо няколко, които иначе биха могли да се използват, **предпочитаният вариант на политиката има за цел икономии на разходи:** 1) не се налага всеки от икономическите оператори да разработва методика; 2) докладването пред ECHA е опростено; и 3) качеството на докладването е по-високо, тъй като единната методика позволява съпоставимост на данните и в крайна сметка по-добро разбиране на обемите на загубите на гранули.

Икономии на разходи се оценяват като по-високи от разходите за разработване. Този подход е напълно съгласуван с ангажимента, изразен в съобщението, озаглавено „По-добро регулиране: обединяване на силите за по-добро

законотворчество¹⁵. При вариант 1 няма пряко намаляване на загубите на гранули, а **стандартизираната методика за измерването им ще даде възможност на икономическите оператори и публичните органи да се справят по-добре със загубите на гранули чрез подобряване на информацията, докладването и мониторинга на тези загуби.**

- Очаквани въздействия от въвеждането на задължителни изисквания за предотвратяване на загубите на гранули и свързаната с него система за съответствие

С предпочитания вариант на политиката се въвеждат **задължителни изисквания за предотвратяване на загубите на гранули в околната среда за цялата верига на доставки на гранули, като по този начин се увеличават максимално шансовете за намаляване на тези загуби.**

В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ секторът поема разходите за мерките, необходими за спазване на изискванията и доказване на съответствие чрез сертифициране от трета страна или лична декларация. Публичните органи в държавите членки отговарят за воденето на публичен регистър, свързан със спазването, а в случай на неспазване — за налагането на корективни мерки и когато е приложимо, санкции.

Чрез налагането на задължителни изисквания въз основа на работата, извършвана от промишлеността във връзка с предотвратяването, ограничаването и почистването на загубите на гранули, както и чрез въвеждането на задължението за доказване на съответствие, съществуват **преки разходи за привеждане в съответствие за сектора. Очаква се с облекчените изисквания за по-малките предприятия (микропредприятия и малки предприятия) да се смекчи въздействието върху тези предприятия.** Като цяло нетните разходи за прилагането на подвариант 2б се очаква да бъдат 376—491 милиона евро годишно.

Що се отнася до **административните разходи и разходите за правоприлагане за националните компетентни органи**, те включват създаването и поддържането на публичен регистър, проверката на съответствието, механизмите за разглеждане на жалби и достъпа до правосъдие, както и докладването на Комисията относно прилагането на настоящия регламент на всеки три години. Като цяло разходите за държавите членки се очаква да бъдат 313 000 EUR за първата година, а след това 125 000 EUR годишно за целия ЕС. Тези разходи ще варират в отделните държави членки, тъй като ще бъдат по-високи за по-големите и по-ниски за по-малките.

Тъй като този вариант може да увеличи разходите за пластмасови суровини, **широката общественост може да бъде засегната от увеличение на разходите за пластмасови стоки.** Въпреки това увеличението на разходите, ако има такова, вероятно ще бъде ограничено, тъй като разходите за прилагане на най-добрите практики за обработка са малки в сравнение с оборота на сектора. Поради това се очаква производителите да поемат подобно слабо увеличение на производствените си разходи, като оставят потребителите незасегнати.

Налице е **значително намаляване на загубите на гранули в околната среда, като по този начин се намалява замърсяването с пластмасови микрочастици и се опазват**

¹⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — *По-добро регулиране: обединяване на силите за по-добро законотворчество.*

екосистемите и биологичното разнообразие. Вариантът също така представлява **предпазна мярка срещу потенциални въздействия върху човешкото здраве.** Очаква се намаляването на загубите на гранули да варира от 25 142 тона годишно до 140 621 тона годишно. Поради това се очаква предпочитаният вариант на политиката да допринесе за около 1/4 от целта на Комисията за намаляване на пластмасовите микрочастици с 30 %.

Други ползи включват **еднакви условия на конкуренция между икономическите оператори**, като се гарантира, че позицията на дружествата, прилагащи мерки за намаляване, не е отслабена от конкуренцията на дружества, които не прилагат такива мерки, както е в настоящата доброволна система. За предприятията, които притежават гранулите, ползите включват **очаквана икономическа печалба** от 25 до 141 милиона евро, свързана с количеството гранули, които няма да бъдат загубени в околната среда.

Очаква се намаляването на загубите на гранули да окаже **положително икономическо въздействие върху определени сектори** като търговския риболов, селското стопанство, туризма и отдиха в районите, засегнати от изпусканията. В морската среда ще бъдат загубени по-малко гранули, а в резултат ще има и по-малко смущения на морските видове, включително икономически важните, като стриди и лаврак. По същия начин ще има по-малко гранули, загубени в отпадъчните води на инсталациите и в утайките от отпадъчни води в резултат на пречистването на тези води, като по този начин ще има по-малко гранули, загубени в почвата след разпръскването на утайки върху земеделска земя, където се прилага тази практика.

Предпочитаният вариант на политиката спомага за създаването на нови работни места, тъй като прилагането на най-добрите практики за обработка се очаква да изисква **допълнителен персонал** (3858 еквивалент на пълно работно време). Той също така спомага за **предотвратяване на определени разходи за обществото**, като например разходите, свързани с дейностите по почистване и саниране от страна на местните общности в районите, засегнати от изпусканията. Тези операции обикновено представляват предизвикателство, тъй като изискват технологични, човешки и финансови ресурси.

Предпочитаният вариант на политиката е в съответствие с целите за неутралност по отношение на климата, очертани в Европейския законодателен акт за климата, както и с целите на Съюза за 2030 г. и 2050 г. Най-значителният му принос за смекчаване на последиците от изменението на климата се състои във възможността да се предотврати разпръскването на пластмасови гранули в околната среда. Предотвратяването на замърсяването с пластмасови гранули при източника се очаква да доведе до по-ниски емисии на парникови газове, тъй като ще се изисква по-малко производство на пластмаса. Освен това може да има положителни непреки ефекти върху растежа на планктона, което от своя страна допринася за улавянето на въглерод.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

С въвеждането на единна методика за измерване и набор от изисквания за предотвратяване на загубите на гранули предпочитаният вариант на политиката спомага за намаляване на риска от правна разпокъсаност, като по този начин се повишава правната сигурност и се укрепва функционирането на вътрешния пазар. Очаква се това от своя страна да доведе до известни икономии на разходи за предприятията и за националните компетентни органи, отговарящи за изпълнението и прилагането на закона.

Предпочитаният вариант на политиката съдържа **дерогация за дружествата, произвеждащи и обработващи гранули в количества под 5 тона**, за да се избегнат скъпо струващи инвестиции с много ограничени ползи за околната среда по отношение на намаляването на загубите на гранули. Освен това в отговор на консултацията от 2023 г., насочена към МСП, обработващи гранули, **се очаква облекчените изисквания за по-малките предприятия (микропредприятия и малки предприятия) да намалят преките разходи за привеждане в съответствие с изискванията за тези предприятия** (например предприятията могат да вземат предвид естеството и размера на инсталацията, както и мащаба на нейните операции, без задължение да инвестират в по-скъпо оборудване, като например системи за пречистване на отпадъчни води). Освен това Комисията и държавите членки следва да предоставят техническа и финансова подкрепа на по-малките предприятия (микропредприятия и малки предприятия), като например специфични за МСП **насоки и учебни материали** и инструменти.

Предпочитаният вариант на политиката съдържа правила относно подаването на информация, включително от сертифициране, изготвена както във физическата, така и в цифровата среда, и поради това се смята за готов за цифрови технологии.

Предпочитаният вариант на политиката вероятно ще има само незначително отрицателно въздействие върху конкурентоспособността на сектора на пластмасите в ЕС, тъй като прогнозните разходи представляват само много малка част от оборота (около 0,13 %).

Административните разходи на предпочитания вариант на политиката (създаване в предприятията на системи за административни процедури за докладване на загубите на гранули, вътрешни оценки и сертифициране, уведомяване на публичните органи за сертифицирането) за предприятията се оценяват на 44 милиона евро. Свързаните с това разходи за приспособяване (разработване и прилагане на стандарта за измерване, адаптиране на операциите и процедурите към новите изисквания, прилагане на мерки за намаляване на отделянето на гранули) за предприятията се оценяват на 332—447 милиона евро. Възможно е да има и други незначителни разходи за корекции, тъй като увеличението на цената на гранулите може да бъде прехвърлено на потребителите надолу по веригата и в крайна сметка на гражданите поради увеличение на цената на пластмасовите продукти.

Предложението отразява предпочитания вариант на политиката, описан по-горе, както по отношение на задължителните изисквания, така и по отношение на свързаната с тях система за съответствие. За да се намалят допълнително преките разходи за привеждане в съответствие за МСП, предложението съдържа допълнителни облекчени изисквания в сравнение с предпочитания вариант на политиката. Тези допълнителни облекчени изисквания са описани по-подробно в раздел 6.2. По-специално микропредприятията и малките предприятия, както и инсталациите, обработващи пластмасови гранули в количества под 1000 тона годишно, ще трябва да представят лична декларация за доказване на съответствие, вместо да бъдат сертифицирани. Тези допълнителни мерки ще доведат до допълнително намаляване на административните разходи, свързани с предпочитания вариант на политиката, в размер на 24,6 милиона евро (от 44 милиона евро на 19,4 милиона евро) и до допълнително намаляване на разходите за привеждане в съответствие с изискванията в размер на 16,9 милиона евро (от 332—447 милиона евро на 315—430 милиона евро). Сумата на допълнителното намаление на разходите в размер на 41,5 милиона евро ще бъде около 10 % от общите нетни разходи, изчислени за предпочитания вариант на политиката (от 376—491 милиона евро до 334—

450 милиона евро). За микропредприятията и малките предприятия допълнителното намаление се равнява на почти 15 % от нетните разходи.

Трудно е да се направи оценка на последиците от тези допълнителни облекчени изисквания за намаляването на отделянето на гранули. Вероятно е допълнителните облекчени изисквания да доведат до увеличаване на загубите на гранули. Ако се предположи, че загубите на гранули ще се увеличат с 10 %, тези допълнителни облекчени изисквания биха свили намалението на загубите на гранули с около 2500 до 14 000 тона годишно в сравнение с предпочитания вариант на политиката.

• **Основни права**

Предпочитаният вариант на политиката е в съответствие с член 37 от Хартата на основните права, съгласно който ЕС трябва да гарантира високо равнище на опазване на околната среда и качество на околната среда.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението не изисква нови или значителни бюджетни средства, за да бъде изпълнено. Консултативните инициативи, принадлежащи към консултантския център InvestEU, могат да бъдат задействани, за да се помогне на МСП да спазват изискванията, включително в сътрудничество с Европейската мрежа на предприятията. Комисията ще вземе предвид всяка нужда от помощни услуги и проучвания.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване

На всеки три години от държавите членки се изисква да предоставят на Комисията данни за уведомленията от сертифициращите органи относно издадените сертификати. Освен това, за да се проследят по-добре резултатите спрямо общата цел на Комисията за намаляване с 30 % до 2030 г., е необходима общоприета оценка на общите загуби на гранули. За придружаващата ОВ е изготвена първоначална оценка, но е необходима допълнителна работа, за да се разшири това през следващите години. Това ще бъде подоброено чрез стандартизираната методика за измерване и изискването за докладване по REACH. Заинтересованите страни до голяма степен са съгласни със система за мониторинг и докладване на изпусканията.

6 ПОДРОБНО РАЗЯСНЕНИЕ НА СПЕЦИАЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

6.1. Цел и обхват на предложението

В член 1 се уточнява предметът на предложението, т.е. задълженията за обработка на пластмасови гранули на всички етапи от веригата на доставки, за да се предотвратят загуби. В член 1 също така се определя обхватът, т.е. всички икономически оператори, участващи в обработката на пластмасови гранули в Съюза в количества над пет тона годишно, както и превозвачи от ЕС и превозвачи извън ЕС, които транспортират пластмасови гранули в Съюза.

6.2 Общи задължения и изисквания

Независимо от изискванията за обработка, посочени в настоящия регламент, които трябва да бъдат приложени в срок от 18 месеца от влизането му в сила, в член 3 се

установява общо задължение за икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС за предотвратяване на загубите. Това задължение се прилага от момента на влизане в сила на регламента. Освен това, за да се даде възможност на националните компетентни органи ефективно да извършват проверки за съответствие, икономическите оператори и превозвачите от ЕС трябва да ги информират за своите дейности, включващи обработка на пластмасови гранули. В член 4 се изисква всички икономически оператори, превозвачи от ЕС и превозвачи извън ЕС да спазват изискванията, определени в настоящия регламент, в срок от 18 месеца след влизането му в сила. В член 4 от тях се изисква също така да извършват действия в следния приоритетен ред: предотвратяване, за да се избегнат разсипвания на гранули от мястото на първоначално съхранение; ограничаване на разсипаните гранули, за да се гарантира, че няма да бъдат загубени в околната среда, и като последна възможност, почистване след разсипване или загуба.

В член 5 се описват подробно изискванията, които трябва да бъдат спазени. Те се основават на промишлената програма „Operation Clean Sweep“® (OCS) и на необвързващата препоръка, приета от страните по Конвенцията за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан (OSPAR)¹⁶. Изискванията са следните:

- (1) За икономическите оператори, които експлоатират инсталации, в които се обработват пластмасови гранули – да изготвят, прилагат и актуализират план за оценка на риска в съответствие с приложение I;
- (2) За икономическите оператори, които експлоатират инсталации, в които се обработват пластмасови гранули — да изпратят своя план за оценка на риска на компетентните органи заедно с лична декларация за съответствие, издадена в съответствие с образеца, установен в приложение II;
- (3) За превозвачи от ЕС и превозвачи извън ЕС — да изпълнят определени действия в съответствие с приложение III;
- (4) За инсталациите и превозвачите от ЕС — да обучават своя персонал;
- (5) За инсталациите и превозвачите от ЕС — да наблюдават и съхраняват документация за съответните предприети действия, включително, когато е целесъобразно, за предприемане на коригиращи действия, и за оценките на загубите на гранули, както и за справяне със значителни инциденти и произшествия с пластмасови гранули;
- (6) За икономическите оператори, които са средни и големи предприятия, стопанисващи инсталации за обработка на пластмасови гранули в количества над 1000 тона годишно — да извършват годишна вътрешна оценка заедно с допълнителни мерки в рамките на плана за оценка на риска в съответствие с приложение I.
- (7) За икономическите оператори, които са средни и големи предприятия, стопанисващи инсталации за обработка на пластмасови гранули в количества над 1000 тона годишно — да бъдат сертифицирани в съответствие с образеца в приложение III.

¹⁶ Решение 98/249/ЕО на Съвета от 7 октомври 1997 г. относно сключването на Конвенция за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан, ОВ L 104, 3.4.1998 г., стр. 1.

За да се смекчи допълнително въздействието върху МСП, предложението съдържа допълнителни облекчени изисквания за техните инсталации, освен тези, които вече се съдържат в предпочитания вариант на политиката. За микропредприятия и малки предприятия, както и за инсталации за обработка на пластмасови гранули в количества под 1000 тона годишно тези изисквания са в следната форма:

- Няма задължение за сертифициране от трета страна, но има лична декларация за съответствие, както и по-дълъг срок на валидност на личната декларация (пет години);
- Няма задължение за извършване на вътрешни оценки;
- Няма задължение за преглед на оценките на съответствието по време на официални срещи на ръководството; и
- Няма задължение за създаване на програма за повишаване на осведомеността и обучение.

В член 4 се изисква всички икономически оператори, превозвачи от ЕС и превозвачи извън ЕС да се съобразят с изискванията, определени в настоящия регламент, в срок от 18 месеца след влизането му в сила. В член 4 от тях се изисква също така да извършват действия в следния приоритетен ред: предотвратяване, за да се избегнат разсипвания на гранули от мястото на първоначално съхранение; ограничаване на разсипаните гранули, за да се гарантира, че няма да бъдат загубени в околната среда, и като последна възможност, почистване след разсипване или загуба.

Икономическите оператори, които са средни предприятия, обработващи пластмасови гранули в количества над 1000 тона годишно, ще подлежат на следното облекчено изискване:

- Сертифициране с по-дълъг преходен период, отколкото за големите предприятия, преди първото сертифициране (36 месеца вместо 24) и по-дълъг срок на валидност на сертификата (четири години вместо три).

По подобен начин за превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС, които транспортират пластмасови гранули, се прилагат специфични изисквания с оглед на особеностите на техните дейности, свързани с гранули.

6.3 Система за съответствие

В член 5 се описват подробно задълженията по отношение на сертифицирането, което трябва да се извършва на равнището на обекта, за да се улеснят проверките за съответствие от страна на националните компетентни органи. Сертифицирането (което води до сертификати за съответствие, както е описано в член 5) се въвежда поетапно за определен период от време. В приложение II е предвиден форматът на сертификата за съответствие. Сертифициращите органи трябва да бъдат всяко физическо или юридическо лице, или сдружение, или група от такива лица, които са получили лиценз за извършване на проверка и заверяване в съответствие с Регламента относно EMAS, или официално акредитирани органи, без конфликт на интереси и с необходимите експертни познания, оборудване и инфраструктура. В член 7 се определят разпоредбите, които сертифициращите органи трябва да изпълняват, за да бъдат акредитирани от държавите членки. Когато оценяват съответствието, сертифициращите органи трябва да използват внезапни проверки. След като сертифициращите органи издадат сертификат, те са длъжни да уведомят за това компетентния орган, който

трябва да води съответен регистър. Този регистър трябва да бъде публично достъпен на интернет страница за целите на прозрачността.

Съгласно член 6 икономическите оператори, които са регистрирани по Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS), ще се смятат за отговарящи на изискванията и следователно ще бъдат освободени от задължението за получаване на сертификат и за нотифициране на подновяването на плана за оценка на риска и личната декларация за съответствие съгласно настоящия регламент.

Когато е приложимо, от икономическите оператори се изисква да уведомят компетентния орган за личните си декларации за съответствие. Компетентните органи трябва да водят съответен регистър, който трябва да бъде публично достъпен на интернет страница за целите на прозрачността.

6.4 Разпоредби за правоприлагане

В член 8 се посочва, че националните компетентни органи отговарят за проверката на спазването от страна на икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС на изискванията и правилата на регламента. От тях се очаква да извършват екологични инспекции или други проверки, като вземат предвид информацията, изпратена от сертифициращите органи и икономическите оператори (лични декларации, планове за оценка на риска), както и да разглеждат жалби, подадени от физически или юридически лица или организации съгласно член 14. В член 8 се определят също така задълженията на държавите членки за докладване, а именно представянето на всеки три години на доклад до Комисията относно прилагането на настоящия регламент.

В член 4 се дава право на националните компетентни органи да изискват от икономическите оператори да прилагат допълнителни мерки, в случай че установените в плановете и приложени мерки не се смятат за достатъчни. В член 9 те се оправомощават да налагат на икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС всякакви подходящи последващи мерки в случай на сериозни инциденти и произшествия. В член 10 се посочва, че в случай на неспазване, водещо до непосредствена опасност за човешкото здраве или значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, компетентните органи следва да могат да разпоредят спиране на операциите. Правомощията за разследване и правоприлагане са определени в член 11. Що се отнася до нарушенията, в член 15 се определят редица задължения, които държавите членки трябва да спазват при определянето на режима на санкции.

Член 16 относно обезщетението има за цел да гарантира, че когато са настъпили вреди за здравето, изцяло или частично в резултат на нарушение на настоящия регламент, заинтересованата общественост може да предяви иск и да получи обезщетение за тези вреди от физическите или юридическите лица, отговорни за нарушението, и когато е приложимо, от съответните компетентни органи.

В член 17 се определя начинът на упражняване на делегираните правомощия. Правилата за приемане на делегирани актове са определени в член 18.

6.5 Подпомагане на МСП

Член 12 гарантира, че се предприемат инициативи, за да се помогне на МСП във веригата на доставки на гранули да прилагат регламента. По-специално от Комисията се изисква да създаде материали за повишаване на осведомеността и за обучение

относно правилното прилагане на изискванията, определени в настоящия регламент. Държавите членки следва да гарантират, че тези предприятия получават достъп до информация и помощ във връзка със спазването на регламента. Без да се засягат приложимите правила за държавните помощи, помощта на държавите членки може да бъде под формата на: финансова подкрепа; достъп до финансиране; специализирано обучение на ръководството и персонала; и организационна и техническа помощ.

6.6 Стандартизирана методика

Въпреки че може да бъдат наблюдавани, загубите на пластмасови гранули не се измерват рутинно. Изискването за докладване по REACH относно оценките на загубите на гранули на годишна основа ще допринесе за увеличаване на информацията за тях. Не се предвижда обаче методика за измерване на загубите на гранули. С член 13 Комисията се задължава да поиска от европейските организации по стандартизация да създадат стандарт за оценка на количествата гранули, загубени в околната среда.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за предотвратяване на загубите на пластмасови гранули с цел намаляване на замърсяването с пластмасови микрочастици

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 192, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁷,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹⁸,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Пластмасовите микрочастици са повсеместни, устойчиви и трансгранични. Те са вредни за околната среда и потенциално вредни за човешкото здраве. Пластмасовите микрочастици се транспортират лесно през въздуха и по повърхностните води и океански течения, а подвижността им е утежняващ фактор. Те се срещат в почвата (включително земеделски земи), езера, реки, устия, плажове, лагуни, морета, океани и в отдалечени, някога девствени региони, а присъствието им в почвата може да окаже въздействие върху свойствата ѝ и да предизвика промени в нея, които оказват отрицателно въздействие върху растежа на някои растения. Въздействието на пластмасовите микрочастици върху морската среда е подробно документирано. Веднъж озовали се в морската среда, пластмасовите микрочастици са почти невъзможни за събиране и за тях е известно, че се консумират от редица организми и животни и причиняват вреди на биологичното разнообразие и екосистемите. Устойчивостта на пластмасовите гранули във водната среда може да се измерва в продължение на десетилетия или повече, а поглъщането на пластмасови гранули от морски диви животни, по-специално морски птици и морски костенурки, може да причини физическо увреждане или смърт. Пластмасовите микрочастици допринасят също за изменението на климата като допълнителен източник както на емисии на парникови газове, така и на натиск върху екосистемите. Потенциалът на пластмасовите микрочастици да действат като носител на адсорбиращи токсични или патогенни микроорганизми е неразделна част от проблема. Хората са изложени на пластмасови микрочастици чрез

¹⁷ ОВ С [...], [...] г., стр. [...]. .

¹⁸ ОВ С [...], [...] г., стр. [...]. .

въздуха и консумацията на храна. Нарастващата осведоменост за наличието на пластмасови микрочастици в хранителната верига може да подкопае доверието на потребителите и да доведе до икономически последици. Възможно е да има отрицателно икономическо въздействие върху дейности като търговския риболов и селското стопанство, както и върху отдиха и туризма в районите, засегнати от изпусканията.

- (2) В становището си, озаглавено „Екологични и здравни рискове от замърсяването с пластмасови микрочастици“, групата на главните научни съветници на Комисията смята, че „съществуват значителни основания за безпокойство и за предприемане на предпазни мерки“¹⁹.
- (3) Загубите на пластмасови гранули представляват третият по големина източник на пластмасови микрочастици, които непреднамерено се изпускат в околната среда в Съюза, и се дължат на лоши практики за обработка на всички етапи от веригата на доставки, включително производство, преработка, разпространение, транспорт, включително по море, и други логистични операции. Следователно, съобразен с веригата на доставки подход е от съществено значение, за да се гарантира ангажираността на всички стопански субекти, участващи в обработката на пластмасови гранули, за предотвратяване на загубите им. От 2015 г. насам европейската промишленост за производство на пластмаси постепенно прие международната програма „Operation Clean Sweep“® (OCS) като доброволен ангажимент. В рамките на тази програма всяко дружество, което произвежда или обработва гранули, признава значението на постигането на нулеви загуби на гранули и се ангажира да възприеме най-добри практики. Въпреки че тези практики като цяло са добре разбрани от подписалите OCS, те не са изцяло приложени. Отрасълът на обработката на пластмаси продължава слабо да използва програмата.
- (4) Въздействието на замърсяването с пластмасови микрочастици върху околната среда и евентуално върху човешкото здраве породи опасения в повечето части на света. Някои държави членки приеха или предложиха специални мерки. Въпреки това смесицата от национални ограничения би могла потенциално да възпрепятства функционирането на вътрешния пазар.
- (5) В опит да се справи със замърсяването с пластмаси, през януари 2018 г. Комисията прие съобщение, озаглавено „Европейска стратегия за пластмасите“²⁰, в което призна рисковете, свързани с пластмасовите микрочастици, и призова за иновативни решения, насочени към различните източници на пластмасови микрочастици. Този ангажимент беше подновен с приемането на Европейския зелен пакт през декември 2019 г., новия План за действие относно кръговата икономика²¹ през март 2020 г. и Плана за действие за нулево замърсяване²² през май 2021 г. Сред целите си за 2030 г. последният включва намаляване с 30 % на количеството пластмасови микрочастици, изпускани в околната среда.

¹⁹ [Научно становище относно рисковете за околната среда и здравето от замърсяването с пластмасови микрочастици](#), април 2019 г.

²⁰ COM(2018) 28 final.

²¹ COM(2020)2 98 final, 2020 г.

²² COM(2021) 400 final.

- (6) В Регламент (ЕС) 2023/2055 на Комисията се²³ разглежда замърсяването с пластмасови микрочастици, като се налага ограничение върху пускането на пазара на пластмасови микрочастици, които умишлено се добавят към продуктите („ограничението“), тъй като е налице значително замърсяване с пластмасови микрочастици в резултат от използването на синтетични полимерни микрочастици в самостоятелен вид или умишлено налични в продуктите, а замърсяването представлява неприемлив риск за околната среда.
- (7) През 2021 г. страните по Конвенцията за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан (OSPAR) приеха необвързващата Препоръка 2021/06²⁴ за намаляване на загубите на пластмасови гранули в морската среда чрез насърчаване на своевременното разработване и прилагане на ефективни и последователни стандарти за предотвратяване на загубите на гранули и схеми за сертифициране за цялата верига на доставки на пластмаси. Мерките за свеждане до минимум на риска, свързан с транспортирането на пластмасови гранули по море, са в процес на разглеждане в Международната морска организация.
- (8) В предложението на Съюза към Програмата на ООН за околната среда с оглед на втората сесия на Междуправителствения комитет за преговори по международен правно обвързващ инструмент относно замърсяването с пластмаси (МКП-2)²⁵ Съюзът и неговите държави членки подчертаха необходимостта бъдещият инструмент да включва мерки за намаляване на непреднамереното изпускане на пластмасови микрочастици.
- (9) Въпреки законодателството на Съюза относно предотвратяването на отпадъците, замърсяването, морските отпадъци и химикалите, не съществуват специални правила на Съюза за предотвратяване на загубите на гранули като източник на замърсяване с пластмасови микрочастици по цялата верига на доставки. С Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²⁶ се определят основните принципи за управление на отпадъците и се налагат общи задължения за държавите членки да предприемат мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци. Тези общи задължения следва да бъдат допълнени, като се обърне внимание на специфичните аспекти и изисквания за внимателната обработка на пластмасови гранули, за да се избегне превръщането им в отпадъци.
- (10) Въпреки че производството на полимерни материали в промишлен мащаб попада в обхвата на Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета²⁷, други дейности, като конвертиране, транспортиране или съхранение на

²³ Регламент (ЕС) 2023/2055 на Комисията от 25 септември 2023 г. за изменение на приложение XVII към Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) по отношение на микрочастиците от синтетични полимери (ОВ L 238, 27.9.2023, р. 67).

²⁴ [Препоръка 2021/06 на OSPAR относно намаляването на загубите на пластмасови гранули в морската среда.](#)

²⁵ UNEP, [Предварително предложение на ЕС](#) преди втората сесия на Междуправителствения комитет за преговори за разработване на международен правно обвързващ инструмент относно замърсяването с пластмаси, 2023 г.

²⁶ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3).

²⁷ Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

гранули, които обикновено се извършват от малки и средни предприятия, не попадат в обхвата на посочената директива. Освен това референтният документ за най-добрите налични техники при производството на полимери от август 2007 г.²⁸, създаден съгласно Директива 96/61/ЕО на Съвета²⁹ за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, не разглежда специфичния въпрос за загубите на гранули.

- (11) Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³⁰ разглежда мониторинга и оценката на въздействието на микроотпадъците, включително пластмасовите микрочастици, върху крайбрежната и морската среда. В процес на разработване е актуализация на първите насоки относно мониторинга на морските отпадъци с оглед на хармонизираните методики, включително за мониторинг на наличието и разпространението на пластмасови гранули по крайбрежието. Директива 2008/56/ЕО обаче не включва специфични изисквания относно предотвратяването или намаляването на загубите на гранули при източника.
- (12) В Регламент (ЕС) 2023/2055 на Комисията отделянето на синтетични полимерни микрочастици, предназначени за употреба в промишлени обекти, т.е. пластмасови гранули, се разглежда като предотвратимо изпускане. За това изпускане се въвежда изискване за ежегоден докладване за прогнозното количество пластмасови микрочастици, изпускани в околната среда. Въпреки че липсва методика за оценка на загубите, това изискване ще увеличи информацията за тях и ще подобри качеството на събраната информация за оценка на бъдещите рискове, произтичащи от тези пластмасови микрочастици.
- (13) За да се гарантира, че пластмасовите гранули се обработват безопасно и отговорно на всички етапи от веригата на доставки, така че да се предотврати загубата им в околната среда, е необходимо да се установят изисквания за обработката на пластмасови гранули по цялата верига на доставки: производство, концентриране и смесване, конвертиране, управление на отпадъците, включително рециклиране, разпределение, преупаковане, транспортиране, съхранение и почистване на резервоарите в почистващите станции.
- (14) При тези изисквания следва да се вземат предвид препоръчаните на международно равнище добри практики за обработка, както и съществуващите изисквания за обработка на пластмасови гранули, установени от промишлеността в Съюза.
- (15) Икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС следва да прилагат изискванията за обработка на пластмасови гранули, като следват приоритетен ред на действие с първостепенната цел да се предотврати изпускането на гранули в околната среда като основен приоритет. Поради това първата стъпка следва да бъде да се предотвратят разсипванията на пластмасови гранули от мястото на първоначално съхранение по време на рутинна обработка,

²⁸ https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/pol_bref_0807.pdf

²⁹ Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 г. за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (ОВ L 257, 10.10.1996 г., стр. 26).

³⁰ Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия) (ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19).

като по този начин рискът от разсипвания се намалява до възможно най-ниското ниво, включително чрез избягване на ненужни манипулации (например чрез намаляване на точките за прехвърляне) и чрез използване на опаковки, които са непроницаеми, последвано от ограничаване на разсипаните гранули, за да се гарантира, че няма да бъдат загубени в околната среда, и накрая чрез почистване след разсипване или загуба като последна стъпка.

- (16) Въпреки че целта е да се предотвратят загубите на пластмасови гранули в околната среда за всички икономически оператори, превозвачи от ЕС и превозвачи извън ЕС, задълженията за микро-, малките и средните предприятия следва да бъдат коригирани, за да се намали тежестта за тях.
- (17) Регистрацията на инсталациите за обработка на пластмасови гранули и на превозвачите, които ги транспортират, е необходима за проследимостта на пластмасовите гранули, обработвани и транспортирани във всяка държава членка, и за да се даде възможност на компетентните органи да извършват ефективно проверки за съответствие.
- (18) За да предотвратят загубите на пластмасови гранули, икономическите оператори следва да изготвят, прилагат и актуализират по всяко време план за оценка на риска, в който се посочва потенциалът за разсипване и загуби и се документират по-специално специфичното оборудване и процедурите за предотвратяване, ограничаване и почистване на загубите на гранули, като се вземат предвид размерът на инсталацията и мащабът на операциите.
- (19) За да се даде възможност на компетентните органи да проверяват съответствието с изискванията на плана за оценка на риска, икономическите оператори следва да предоставят на компетентния орган плана за оценка на риска, който са изготвили, заедно с лична декларация за съответствие.
- (20) Икономическите оператори следва да могат да избират конкретното оборудване, което да инсталират, или процедурата, която да прилагат. Въпреки това, когато проверяват съответствието, компетентните органи следва да могат да изискват от икономическите оператори да изменят плана за оценка на риска, включително като предприемат в определен срок което и да било от действията, изброени в настоящия регламент, за да се гарантира адекватното изпълнение на изискванията на настоящия регламент.
- (21) За да се оцени адекватността на плана за оценка на риска, изготвен за всяка инсталация, икономическите оператори следва да водят регистър на приблизителното количество гранули, изпускани в околната среда годишно, заедно с общия обработен обем. За да се намали тежестта за икономическите оператори, информацията за оценките на изпуснатите количества може да се използва в рамките на изискването за докладване съгласно Регламент (ЕС) 2023/2055 на Комисията.
- (22) Поради характеристиките на тяхната дейност, на превозвачите не следва да се възлага да изготвят план за оценка на риска. Вместо това от тях следва да се изисква да предприемат конкретни мерки, насочени към предотвратяване, ограничаване и справяне с разсипвания и загуби. Тези мерки следва да подлежат на проверка от компетентните органи, най-вече по време на процеса на транспортиране.
- (23) Успешното изпълнение на действията, необходими за предотвратяване на загубите на пластмасови гранули, изисква пълно сътрудничество и ангажираност

от страна на служителите на икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС. От икономическите оператори и превозвачите от ЕС следва да се изисква да обучават своя персонал в съответствие със специфичните роли и отговорности на своите служители, за да се гарантира, че те са запознати с оборудването и са в състояние да го използват, както и да изпълняват процедурите, необходими за осигуряване на съответствие с изискванията, определени в настоящия регламент. От икономическите оператори и превозвачите от ЕС следва също така да се изисква да наблюдават и съхраняват документация за съответните действия за изпълнение на изискванията, определени в настоящия регламент, например разполагането на нови устройства за улавяне. Когато е целесъобразно, те следва да предприемат коригиращи действия, включително, когато е необходимо, подобряване на съществуващото оборудване и процедури.

- (24) Средните и големите предприятия, които експлоатират инсталации, в които пластмасовите гранули се обработват в количества над 1000 тона, могат да доведат до по-голям риск от загуби на гранули в околната среда. Поради тази причина от тези предприятия следва да се изисква да изпълняват за всяка инсталация допълнителни действия, като например извършване на годишна вътрешна оценка и приемане на програма за обучение, насочена към специфичните нужди и условията на обучение. Освен това за тези предприятия съответствието с изискванията, определени в настоящия регламент, следва да бъде доказано чрез получаване и подновяване на сертификат, издаден от сертифициращи органи. Тези сертифициращи органи могат да бъдат акредитиран орган за оценяване на съответствието или проверяващ по околна среда, лицензиран да извършва проверка и заверяване в съответствие с Регламент (ЕО) № 1221/2009 на Европейския парламент и на Съвета³¹ относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS). Сертификатът следва да съответства на единен формат, за да се гарантира хомогенна информация.
- (25) Микропредприятията и малките предприятия, както и средните и големите предприятия, които експлоатират инсталации, в които са обработени пластмасови гранули в количества под 1000 тона, следва да подлежат на лична декларация за съответствие. Те следва също така да разполагат с достатъчно време, за да докажат своето съответствие.
- (26) За да се даде възможност на компетентните органи да проверяват по-ефективно съответствието съгласно настоящия регламент, сертифициращите органи следва да уведомяват компетентните органи за резултатите от своите оценки. Сертификатите не следва да предопределят оценката на съответствието от страна на компетентните органи.
- (27) За да бъдат регистрирани по EMAS, от икономическите оператори се изисква да спазват законодателството в областта на околната среда, включително настоящия регламент. Следователно икономическите оператори, които са регистрирани по EMAS, следва да се смятат за съответстващи на изискванията,

³¹ Регламент (ЕО) № 1221/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно доброволното участие на организации в Схемата на Общността за управление по околна среда и одит (EMAS) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 761/2001 и на решения 2001/681/ЕО и 2006/193/ЕО на Комисията (ОВ L 342, 22.12.2009 г., стр. 1).

определени в настоящия регламент, при условие че проверяващият по околна среда е проверил, че изискванията, определени в настоящия регламент, са включени в тяхната система за управление на околната среда и са приложени. Поради това тези икономически оператори следва да бъдат освободени от задълженията за сертифициране и уведомяване на компетентните органи при подновяването на личните декларации и оценките на риска.

- (28) Компетентните органи следва да проверяват спазването от страна на икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС на задълженията, произтичащи от настоящия регламент, като използват, ако е целесъобразно, констатациите, предоставени като част от сертифицирането или като лични декларации, основани на екологични инспекции или други мерки за проверка, въз основа на основан на риска подход. Когато е възможно, инспекциите следва да бъдат координирани с изискваните съгласно други законодателни актове на Съюза. Компетентните органи следва да предоставят на Комисията информация относно прилагането на настоящия регламент.
- (29) За да се сведат до минимум последиците от всяка загуба, икономическият оператор, превозвачът от ЕС и превозвачът извън ЕС следва да предприемат необходимите мерки за възстановяване на съответствието. Изискваните корективни действия следва да бъдат пропорционални на установеното нарушение и на очакваното вредно въздействие върху околната среда. Когато компетентните органи установят нарушение на настоящия регламент, те следва да уведомят икономическия оператор, превозвача от ЕС или превозвача извън ЕС за установеното нарушение и да изискват предприемането на корективни мерки за възстановяване на съответствието.
- (30) Компетентните органи следва да разполагат с минимален набор от правомощия за инспекции и правоприлагане, за да се гарантира спазването на настоящия регламент, да си сътрудничат по-бързо и по-ефективно и да възпират икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС да нарушават настоящия регламент. Тези правомощия следва да бъдат достатъчни за справяне с предизвикателствата пред правоприлагането и за предотвратяване на възможността икономически оператори, които не спазват изискванията, да използват пропуските в системата за правоприлагане, като се преместят в държави членки, където е вероятно компетентните органи да не са толкова подготвени за справяне с незаконните практики.
- (31) Компетентните органи следва да могат да използват всички факти и обстоятелства по случая като доказателства за целите на своята инспекция.
- (32) Микро-, малките и средните предприятия (МСП) във веригата за доставки на гранули следва да спазват съответните задължения, определени в настоящия регламент, но биха могли да се сблъскат с пропорционално по-високи разходи и трудности при изпълнението на някои от задълженията. Комисията следва да повиши осведомеността сред икономическите оператори и превозвачите относно необходимостта от предотвратяване на загубите на гранули. Освен това Комисията следва да разработи учебни материали, които да ги подпомагат при изпълнението на техните задължения, особено по отношение на изискванията за оценка на риска. Държавите членки следва да предоставят достъп до информация и съдействие във връзка със спазването на задълженията и изискванията за оценка на риска. Що се отнася до помощта на държавите членки, това би могло да включва техническа и финансова подкрепа, както и

специализирано обучение за МСП. Действията на държавите членки следва да се предприемат при спазване на приложимите правила за държавните помощи.

- (33) За да се улесни определянето на обща основа за оценка на загубите на пластмасови гранули в околната среда, е необходимо да има стандартизирана методика, определена в хармонизиран стандарт, приет в съответствие с Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета³².
- (34) В Регламент (ЕС) № 1025/2012 се предвижда процедура за възражения срещу хармонизирани стандарти, когато тези стандарти не отговарят напълно на изискванията, определени в настоящия регламент.
- (35) За да се гарантира, че целите на настоящия регламент са постигнати и изискванията се прилагат ефективно, държавите членки следва да определят свои собствени компетентни органи, отговорни за прилагането и изпълнението на настоящия регламент. В случаите, когато на тяхна територия има повече от един определен компетентен орган, за да се гарантира ефективното изпълнение на задълженията на компетентните органи, държавите членки следва да осигурят тясно сътрудничество между всички определени компетентни органи.
- (36) За да се гарантира спазването на изискванията, компетентните органи следва също така да предприемат необходимите стъпки, включително инспекции и изслушвания, когато разполагат със съответната информация и се основават на нея, включително обосновани жалби, подадени от трети страни. Третите страни, които подават жалба, следва да могат да докажат достатъчен интерес или да обосноват нарушаването на дадено право.
- (37) Държавите членки следва да гарантират, че всички мерки, предприети от техните компетентни органи съгласно настоящия регламент, подлежат на ефективни средства за правна защита в съответствие с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз³³. В съответствие с установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз съдилищата на държавите членки са тези, които трябва да гарантират съдебната защита на правата на лицата съгласно правото на Съюза. Освен това с член 19, параграф 1 от Договора за Европейския съюз от държавите членки се изисква да установяват средства за правна защита, които са достатъчни за осигуряването на ефективна съдебна защита в областите, обхванати от правото на Съюза. Във връзка с това държавите членки следва да гарантират, че на обществеността, включително на физическите или юридическите лица в съответствие с настоящия регламент, се осигурява достъп до правосъдие в съответствие със задълженията, които държавите членки са поели като страни по Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на

³² Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно европейската стандартизация, за изменение на директиви 89/686/ЕИО и 93/15/ЕИО на Съвета и на директиви 94/9/ЕО, 94/25/ЕО, 95/16/ЕО, 97/23/ЕО, 98/34/ЕО, 2004/22/ЕО, 2007/23/ЕО, 2009/23/ЕО и 2009/105/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Решение 87/95/ЕИО на Съвета и на Решение № 1673/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 316, 14.11.2012, стр. 12–33).

³³ ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 391–407; ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 391–407

решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда от 25 юни 1998 г. („Орхуска конвенция“)³⁴.

- (38) За да се гарантира ефективното възпиране на икономическите оператори от неспазване на изискванията, определени в настоящия регламент, държавите членки следва да установят правила за санкциите, приложими при нарушения на настоящия регламент, и да осигурят прилагането на тези правила. Предвидените санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. За да се способства за по-последователно прилагане на санкциите, е необходимо да се установят общи критерии за определяне на вида и размера на санкциите, които да се налагат в случай на нарушение. Тези критерии следва да включват, наред с другото, естеството и тежестта на нарушението, както и придобитите от него икономически ползи, за да се гарантира, че отговорните лица са лишени от тези ползи.
- (39) При определянето на санкции и мерки по отношение на нарушенията държавите членки следва да имат предвид, с оглед на тежестта на нарушението, необходимостта от това размерът на глобата ефективно да лишава неспазващия изискванията икономически оператор, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС от икономическата полза, придобита от неспазването на задълженията, произтичащи от настоящия регламент, включително в случаите на повторни нарушения. Водещ критерий за мерките, предприемани от правоприлагащите органи, следва да бъде тежестта на нарушението. В случай на нарушение, извършено от юридическо лице, максималният размер на тези глоби следва да е най-малко 4 % от годишния икономически оборот на оператора в съответната държава членка.
- (40) Когато е настъпила вреда за човешкото здраве в резултат на нарушение на настоящия регламент, държавите членки следва да гарантират, че засегнатите лица могат да предявят иск и да получат обезщетение за тези вреди от съответните физически или юридически лица и когато е целесъобразно, от съответните компетентни органи, отговорни за нарушението. Тези правила относно компенсацията допринасят да се постигат целите за опазване, защита и подобряване на качеството на околната среда и защита на човешкото здраве, както е предвидено в член 191 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Те са в основата и на правото на живот, правото на неприкосновеност на личността и правото на закрила на здравето, залегнали в членове 2, 3 и 35 от Хартата на основните права на Европейския съюз, както и на правото на ефективни правни средства за защита, установено в член 47 от Хартата. Освен това с Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³⁵ не се предоставя на частни страни право на обезщетение в резултат на щети за околната среда или непосредствена заплаха от такива щети.
- (41) За да се гарантира, че физическите лица могат да защитят правата си срещу вреди за здравето, причинени от нарушения на настоящия регламент, и по този начин да се осигури по-ефективното му прилагане, неправителствените организации, съдействащи за опазването на здравето на човека или на околната

³⁴ <https://unece.org/environment-policy/public-participation/aarhus-convention/text>

³⁵ Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети (ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 56).

среда, включително такива, които съдействат за защитата на потребителите и отговарят на всички изисквания на националното законодателство, в качеството си на членове на заинтересованата общественост, следва да бъдат оправомощени да участват в съдебни производства от името на или в подкрепа на всеки пострадал, както определят държавите членки, без да се засягат националните процесуални правила относно представителството и защитата пред съдилищата. Държавите членки обикновено се ползват с процесуална автономия при осигуряването на ефективни правни средства за защита срещу нарушения на правото на Съюза, при условие че се спазват принципите на равностойност и на ефективност. Опитът обаче показва, че макар да са налице убедителни епидемиологични доказателства за отрицателното въздействие на замърсяването върху здравето на населението, по-специално по отношение на въздуха, за пострадалите е трудно да докажат причинно-следствената връзка между претърпяната вреда и нарушението съгласно обичайно прилаганите процесуални правила относно доказателствената тежест в държавите членки. Поради това е необходимо да се адаптира доказателствената тежест, приложима към такива ситуации. Когато дадено лице може да представи достатъчно убедителни доказателства, които дават основание да се предположи, че нарушението на настоящия регламент е в основата на вредата, причинена на здравето на дадено лице, или е допринесло в значителна степен за нея, следва ответникът да обори тази презумпция, за да бъде освободен от отговорност.

- (42) С цел да се вземат предвид техническият прогрес и научното развитие, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС за изменение на приложенията. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество³⁶. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (43) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия във връзка с докладването на информация относно прилагането на настоящия регламент.
- (44) За да се предостави достатъчно време на икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС да се адаптират към изискванията, определени в настоящия регламент, неговото прилагане следва да бъде отложено.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

³⁶ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

Член 1

Предмет и обхват

1. С настоящия регламент се определят задължения за обработка на пластмасови гранули на всички етапи от веригата на доставки, за да се предотвратят загубите на такива гранули.
2. Настоящият регламент се прилага по отношение на следните субекти:
 - а) икономическите оператори, обработващи пластмасови гранули в Съюза в количества над 5 тона през предходната календарна година;
 - б) превозвачи от ЕС и превозвачи извън ЕС, транспортиращи пластмасови гранули в Съюза.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- а) „пластмасова гранула“ означава малка маса предварително оформен полимерен материал за формоване, който има относително еднакви размери в дадена партида и се използва като изходна суровина при производството на пластмасови продукти;
- б) „разсипване“ означава еднократно измъкване на пластмасови гранули от мястото на първоначално съхранение;
- в) „загуба“ означава еднократно или продължително измъкване на пластмасови гранули от границата на инсталацията към околната среда или от пътни превозни средства, железопътни вагони или плавателни съдове по вътрешните водни пътища, превозващи пластмасови гранули;
- г) „инсталация“ означава всяко помещение, конструкция, околна среда или място, в което се извършват една или повече икономически дейности, включващи обработка на пластмасови гранули;
- д) „икономически оператор“ означава всяко физическо или юридическо лице, което експлоатира или контролира изцяло или частично инсталацията, или, когато това е предвидено в националното законодателство, на което са делегирани решаващи икономически правомощия по отношение на техническото функциониране на инсталацията;
- е) „превозвач от ЕС“ означава всяко физическо или юридическо лице, установено в държава членка, което извършва превоз на пластмасови гранули като част от икономическата си дейност чрез използване на пътни превозни средства, железопътни вагони или плавателни съдове по вътрешни водни пътища;
- ж) „превозвач извън ЕС“ означава всяко физическо или юридическо лице, установено в трета държава, което извършва превоз на пластмасови гранули като част от икономическата си дейност в Съюза чрез използване на пътни

превозни средства, железопътни вагони или плавателни съдове по вътрешни водни пътища;

- з) „микропредприятие, малко или средно предприятие“ означава микропредприятие, малко или средно предприятие по смисъла на приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията³⁷;
- и) „голямо предприятие“ означава предприятие, което не е микропредприятие, малко или средно предприятие;
- й) „компетентен орган“ означава орган или организация, определени от държава членка да изпълняват задълженията, произтичащи от настоящия регламент;
- к) „сертифициращ орган“ означава всяко от следните:
 - i) орган за оценяване на съответствието съгласно определението в член 2, точка 13 от Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета³⁸ или всяко друго сдружение или група от такива органи, които са получили акредитация в съответствие с настоящия регламент;
 - ii) проверяващ по околната среда съгласно определението в член 2, точка 20, буква б) от Регламент (ЕО) № 1221/2009;
- л) „оценяване на съответствието“ означава процес, който доказва дали дадена инсталация отговаря на приложимите правила на настоящия регламент и на делегираните актове, приети въз основа на него;

Член 3

Общи задължения

1. Икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС гарантират, че загубите на гранули се избягват. Когато възникнат загуби, икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС предприемат незабавни действия за почистване на тези загуби.
2. Икономическите оператори и превозвачите от ЕС уведомяват компетентния орган по начина, определен от последния, за всяка инсталация, която експлоатират, и когато извършват превоз на пластмасови гранули, според случая.
3. Икономическите оператори и превозвачите от ЕС уведомяват компетентните органи на държавата членка, в която са установени, за всяка значителна промяна в своите инсталации и дейности, свързани с обработката на пластмасови гранули, включително за всяко затваряне на съществуваща инсталация.
4. Компетентните органи създават и поддържат публичен регистър, съдържащ информацията, която са получили в съответствие с параграфи 3 и 4.

³⁷ Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

³⁸ Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 (ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 30).

Член 4

Задължения във връзка с обработката на пластмасови гранули

1. Икономическите оператори предприемат следните действия:
 - а) изготвят план за оценка на риска за всяка инсталация в съответствие с приложение I, като вземат предвид естеството и размера на инсталацията, както и мащаба на нейната експлоатация;
 - б) монтират оборудването и изпълняват процедурите, описани в плана за оценка на риска, посочен в буква а);
 - в) уведомяват компетентния орган на държавата членка, в която се намира инсталацията, за плана за оценка на риска, посочен в буква а), заедно с лична декларация за съответствие, издадена съгласно образеца в приложение II.

Икономическите оператори актуализират плана за оценка на риска, като вземат предвид по-специално слабостите, установени чрез опита им в обработката на пластмасови гранули, и го предоставят на компетентните органи при поискване.

2. Икономическите оператори, които са средни и големи предприятия, експлоатиращи инсталации, в които през предходната календарна година са обработени пластмасови гранули в количества под 1000 тона, или които са микропредприятия или малки предприятия, уведомяват компетентния орган за актуализациите на плана за оценка на риска за всяка инсталация, както и за подновяване на личната декларация за съответствие на всеки 5 години след последното уведомление.
3. Компетентните органи могат да изискват от икономическите оператори да предприемат следните действия:
 - а) да променят плановете за оценка на риска, нотифицирани в съответствие с параграфи 1 и 2, за да се гарантира, че загубите на гранули може да бъдат ефективно предотвратени или, когато е целесъобразно, ограничени и почистени, и че се спазва приложение I;
 - б) да изпълняват своевременно което и да е от действията, изброени в приложение I.
4. Компетентните органи създават, поддържат и актуализират регистър, съдържащ плановете за оценка на риска и личните декларации за съответствие, нотифицирани съгласно параграфи 1 и 2 от настоящия член. Този регистър е публично достъпен на интернет страница.
5. Превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС гарантират, че действията, посочени в приложение III, се изпълняват по време на товарно-разтоварни операции, транспортни пътувания, операции по почистване и поддръжка.
6. Когато икономическите оператори изпълняват действията, посочени в плана за оценка на риска, изготвен в съответствие с приложение I, а превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС изпълняват действията, посочени в приложение III, те предприемат действия в следния приоритетен ред:
 - а) действия за предотвратяване на разсипвания;

- б) действия за ограничаване на разсипванията, за да се избегне превръщането им в загуби;
 - в) действия за почистване след разсипване или загуба.
7. Икономическите оператори и превозвачите от ЕС имат следните задължения:
- а) гарантират, че техният персонал е обучен в съответствие със специфичните си роли и отговорности и че е запознат и е в състояние да използва съответното оборудване и да изпълнява процедурите, определени за осигуряване на съответствие с настоящия регламент;
 - б) водят документация за действията, предприети за изпълнение на задълженията, посочени в настоящия член;
 - в) водят документация за годишните прогнозни количества загуби и за общия обем обработени пластмасови гранули.

Считано от шест месеца след публикуването на съответния хармонизиран стандарт в *Официален вестник на Европейския съюз* или от датата на прилагане на акта за изпълнение, посочен в член 13, параграф 2 от настоящия регламент, икономическите оператори оценяват количествата загуби, посочени в първа алинея, буква в), в съответствие със стандартизираната методика, посочена в член 13.

Икономическите оператори и превозвачите от ЕС съхраняват документацията, посочена в букви б) и в) от настоящия параграф, за срок от пет години и я предоставят на компетентните органи, и когато е приложимо, на сертифициращите органи при поискване.

8. Когато предприето действие за предотвратяване, ограничаване и почистване на разсипвания и загуби се провали, икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС предприемат коригиращи действия във възможно най-кратък срок.
9. Всяка година икономическите оператори, които не са микропредприятия или малки предприятия и които експлоатират инсталации, в които през предходната календарна година са обработени пластмасови гранули в количества над 1000 тона, извършват за всяка инсталация вътрешна оценка на степента на съответствие на инсталацията с изискванията на плана за оценка на риска, посочен в приложение I. Вътрешната оценка може, наред с другото, да обхваща следното:
- а) прогнозните количества и причините за загубите;
 - б) мерките за предотвратяване, ограничаване и почистване на оборудването и/или процедурите, прилагани за избягване на бъдещи загуби, и тяхната ефективност;
 - в) обсъждания с персонала, инспекции на наличното оборудване и процедури и преразглеждане на съответната документация.

Член 5

Сертифициране

1. До... [до *Службата за публикации*: моля, въведете дата = 24 месеца след влизането в сила на настоящия регламент] и след това на всеки три години

икономическите оператори, които са големи предприятия, доказват, че всяка инсталация, в която през предходната календарна година са обработени пластмасови гранули в количества над 1000 тона, отговаря на изискванията, посочени в приложение I, като получат сертификат, издаден от сертифициращ орган.

2. До... [до Службата за публикации: моля, въведете дата = 36 месеца след влизането в сила на настоящия регламент] и след това на всеки четири години икономическите оператори, които са средни предприятия, доказват, че всяка инсталация, в която през предходната календарна година са обработени пластмасови гранули в количества над 1000 тона, отговаря на изискванията, посочени в приложение I, като получат сертификат, издаден от сертифициращ орган.
3. Сертифициращите органи извършват внезапни проверки, за да гарантират надлежното изпълнение на всички мерки, включени в плана за оценка на риска, изготвен в съответствие с приложение I.
4. Сертификатите трябва да отговарят на следните изисквания:
 - а) да бъдат издадени в съответствие с образеца, посочен в приложение IV, и в електронен формат;
 - б) в тях да се посочват икономическият оператор, инсталацията, обхваната от сертификата, датата на извършените внезапни проверки и срокът на валидност;
 - в) да удостоверяват съответствието на инсталацията, обхваната от сертификата, с изискванията, определени в приложение I.
5. Сертифициращите органи незабавно уведомяват компетентния орган за следното:
 - а) издадени сертификати;
 - б) прекратени или оттеглени сертификати;
 - в) промени в сертификатите.

Компетентните органи създават, поддържат и актуализират регистър на сертификатите. Този регистър е публично достъпен на интернет страница.

Член 6

Системи за управление на околната среда

Икономическите оператори, които са регистрирани по схемата на Общността за управление по околна среда и одит в съответствие с Регламент (ЕО) № 1221/2009, са освободени от задължението за уведомяване, предвидено в член 4, параграф 2, и задълженията, определени в член 5, параграфи 1 и 2 от настоящия регламент, при условие че проверяващият по околна среда, както е определен в член 2, точка 20 от Регламент (ЕО) № 1221/2009, е проверил, че изискванията, определени в приложение I, са били включени в системата за управление на околната среда на икономическия оператор и са били приложени.

Член 7

Акредитация на сертифициращи органи

Акредитацията на сертифициращите органи, посочени в член 3, буква к), подточка і), включва оценка на съответствието със следните изисквания:

- а) сертифициращият орган е независим от икономическия оператор;
- б) сертифициращият орган, неговото висше ръководство и служителите, отговарящи за оценяването на съответствието, не участват в никакви дейности, които може да са в противоречие с независимостта на тяхната преценка или почтеността им по отношение на дейностите по сертифициране;
- в) сертифициращият орган и служителите му осъществяват дейността си с най-висока степен на професионална почтеност и необходимата техническа компетентност и са освободени от всякакъв натиск и облаги, включително финансови, които биха могли да повлияят на тяхната преценка или на резултатите от техните дейности по сертифициране;
- г) сертифициращият орган разполага с експертния опит, оборудването и инфраструктурата, необходими за оценяването на съответствието, във връзка с което е акредитиран;
- д) сертифициращият орган разполага с достатъчен брой подходящо квалифициран и опитен персонал, отговорен за изпълнението на задачите по оценяване на съответствието;
- е) персоналът на сертифициращия орган спазва задължение за служебна тайна по отношение на цялата информация, получена при изпълнение на задачите по оценяване на съответствието;
- ж) когато сертифициращият орган възлага на подизпълнители конкретни задачи, свързани със сертифицирането, или ползва услугите на дъщерно дружество, той носи пълната отговорност за задачите, изпълнявани от подизпълнителите или дъщерните дружества, и оценява и наблюдава квалификацията на подизпълнителя или дъщерното дружество и извършената от тях работа.

Член 8

Проверка на съответствието и докладване

1. Компетентните органи проверяват спазването от страна на икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС на задълженията, предвидени в настоящия регламент, като вземат предвид информацията, предоставена в личните декларации за съответствие, посочени в член 4, параграфи 1 и 2, и предоставена от сертифициращите органи в съответствие с член 5, параграф 5. Компетентните органи извършват екологични инспекции и други мерки за проверка, като следват основан на риска подход.
2. Най-късно до... [Служба за публикации: моля, въведете дата = първия ден от месеца след четири години от датата на влизане в сила на настоящия

регламент] и на всеки три години след това държавите членки представят на Комисията доклад, съдържащ качествена и количествена информация относно прилагането на настоящия регламент през предходната календарна година. Информацията включва:

- а) броя на икономическите оператори по размер на предприятията съгласно Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията и по икономически дейности, техните инсталации, както и на превозвачите от ЕС и техните транспортни средства, разпределени за превоз на пластмасови гранули;
 - б) броя на плановете за оценка на риска, личните декларации, нотифицирани съгласно член 4, параграф 1 и член 4, параграф 2, и сертификатите, нотифицирани съгласно член 5, параграф 5;
 - в) броя и резултатите от екологичните инспекции и другите мерки за проверка, извършени съгласно параграф 1 от настоящия член, както и броя на инцидентите и произшествията, докладвани в съответствие с член 9, параграф 1, и мерките, предприети в случай на неспазване на задълженията, определени в настоящия регламент.
3. Чрез актове за изпълнение Комисията определя формат за докладите, посочени в параграф 2.

Член 9

Инциденти и произшествия

1. Без да се засяга Директива 2004/35/ЕО, в случай на загуба вследствие на инцидент или произшествие, която засяга значително човешкото здраве или околната среда, икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС незабавно:
 - а) информират компетентния орган, на чиято територия са възникнали инцидентът или произшествието, както и прогнозните количества на загубата;
 - б) предприемат мерки за ограничаване на последиците за здравето или околната среда и за предотвратяване на по-нататъшни инциденти или произшествия.
2. Компетентният орган, на чиято територия са настъпили инцидентът или произшествието, изисква, когато е необходимо, икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС да предприемат подходящи допълнителни мерки за ограничаване на последиците за здравето или околната среда и за предотвратяване на по-нататъшни инциденти или произшествия.
3. В случай на инцидент или произшествие, които засягат значително човешкото здраве или околната среда в друга държава членка, компетентният орган, на чиято територия са настъпили произшествието или инцидентът, незабавно информира компетентния орган на другата държава членка.

Член 10

Неспазване

1. В случай на нарушение на правилата, установени в настоящия регламент, икономическите оператори, превозвачите от ЕС и превозвачите извън ЕС незабавно:
 - а) информират компетентния орган;
 - б) предприемат необходимите мерки, с които да гарантират възстановяване на съответствието във възможно най-кратък срок;
 - в) спазват всички допълнителни мерки, определени от компетентния орган като необходими за възстановяване на съответствието.
2. Когато нарушението на правилата, определени в настоящия регламент, представлява непосредствена опасност за човешкото здраве или заплашва да причини непосредствено значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, компетентният орган може да спре експлоатацията на инсталацията до възстановяване на съответствието съгласно параграф 1, букви б) и в).

Член 11

Определяне и правомощия на компетентните органи

1. Държавите членки определят един или повече компетентни органи за изпълнението и прилагането на настоящия регламент.
2. Държавите членки предоставят на своите компетентни органи правомощията за инспекция и правоприлагане, необходими, за да се гарантира спазването на настоящия регламент.
3. Правомощията по параграф 2 включват най-малко следното:
 - а) правомощието за достъп до всички съответни документи, данни или информация, свързани с нарушение на настоящия регламент, в каквато и да е форма или формат и независимо от носителя им или мястото, където се съхраняват, както и правомощието да вземат или получават копия от тях;
 - б) правомощието да изискват от всяко физическо или юридическо лице да предостави цялата съответна информация, данни или документи, в каквато и да е форма или формат и независимо от носителя им или мястото, където се съхраняват, за да се установи дали е извършено, или се извършва нарушение на настоящия регламент и подробностите за това нарушение;
 - в) правомощието да започнат инспекция по собствена инициатива с цел преустановяване или забрана на нарушения на настоящия регламент;
 - г) правото на достъп до инсталациите.
4. Като доказателства за целите на своите екологични инспекции и други мерки за проверка компетентните органи могат да използват всяка информация, документ, констатация, заявление или сведение, независимо от формата или носителя, на който се съхраняват.

5. Когато на тяхната територия има повече от един компетентен орган, държавите членки гарантират, че са установени подходящи механизми за комуникация и координация.

Член 12

Помощ, свързана със спазване на изискванията

1. Комисията разработва материали за повишаване на осведомеността и обучение относно доброто изпълнение на задълженията, предвидени в настоящия регламент, като се консултира с представители на икономическите оператори, превозвачите и сертифициращите органи, включително микро-, малки и средни предприятия, и в сътрудничество с компетентните органи.
2. Държавите членки гарантират, че икономическите оператори и превозвачите, особено микро-, малките и средните предприятия, получават достъп до информация и помощ във връзка със спазването на настоящия регламент.

Без да се засягат приложимите правила за държавна помощ, помощта, посочена в първа алинея, може да бъде под формата на:

- а) финансова подкрепа;
 - б) достъп до финансиране;
 - в) специализирано обучение на ръководството и персонала;
 - г) организационна и техническа помощ.
3. Държавите членки насърчават програми за обучение за квалификацията на персонала на сертифициращите органи.

Член 13

Стандартизирана методика

1. За целите на спазването на задължението, посочено в член 4, параграф 7, първа алинея, буква в), в хармонизирани стандарти се разработва методика за оценка на количествата загуби в съответствие с процедурите, установени с Регламент (ЕС) № 1025/2012.
2. Когато нито една европейска организация за стандартизация не приеме искането за изготвяне на хармонизиран стандарт или когато Комисията смята, че предложеният стандарт не отговаря на изискванията, които той има за цел да обхване, Комисията установява методиката, посочена в параграф 1, посредством акт за изпълнение.

Член 14

Разглеждане на жалби и достъп до правосъдие

1. Физическите или юридическите лица или организациите, за които съгласно националното право се смята, че имат достатъчен интерес, или тези, които

смятат, че правата им са били нарушени, имат право да подават обосновани жалби до компетентните органи, когато въз основа на обективни обстоятелства смятат, че икономически оператор, превозвач от ЕС или превозвач извън ЕС не спазва разпоредбите на настоящия регламент.

За целите на първа алинея се приема, че неправителствените субекти или организации, които работят за подобряване на здравето на хората, опазването на околната среда или защитата на потребителите и отговарят на всички изисквания на националното законодателство, имат достатъчен интерес.

2. Компетентните органи оценяват обоснованата жалба, посочена в параграф 1, и при необходимост предприемат съответните стъпки, включително инспекции и изслушвания на лицето или организацията, с цел да установят основателността на жалбата. Ако бъде установено, че жалбата е основателна, компетентните органи предприемат необходимите действия в съответствие с член 4, параграф 3.
3. Компетентните органи уведомяват жалбоподателя — лице или организация съгласно параграф 1, възможно най-скоро за решението си да приемат или отхвърлят искането за действие, изложено в жалбата, като посочват причините за това.
4. Държавите членки гарантират, че лицата или организациите, посочени в параграф 1, които подават обосновани жалби, имат достъп до съд или друг независим и безпристрастен публичен орган, компетентен да преразгледа процесуалната и материалната законосъобразност на всяко решение по тази жалба, както и решенията, действията или бездействията на компетентния орган съгласно настоящия регламент, без да се засягат разпоредбите на националното право, с които се изисква изчерпване на процедурите за административен контрол преди прибягването до съдебни производства. Необходимо е тези производства по обжалване да са справедливи, безпристрастни, своевременни и безплатни или не непосилно скъпи, и да осигуряват адекватни и ефективни средства за правна защита, включително под формата на обезпечителни мерки, когато е необходимо.
5. Държавите членки гарантират, че на обществеността се предоставя практическа информация относно достъпа до процедурите за административен и съдебен контрол, посочени в настоящия член.

Член 15

Санкции

1. Без да се засягат задълженията им съгласно Директива 2008/99/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³⁹, държавите членки установяват правилата относно санкциите, приложими при нарушения на настоящия регламент, и вземат всички мерки, необходими за осигуряване на прилагането им. Предвидените санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи.

³⁹ Директива 2008/99/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно защитата на околната среда чрез наказателно право (ОВ L 328, 6.12.2008 г., стр. 28).

2. Санкциите, посочени в параграф 1, включват глоби, които са пропорционални на оборота на юридическото лице или на доходите на физическото лице, извършило нарушението. Размерът на глобите се изчислява по такъв начин, че да се гарантира, че те ефективно лишават отговорното за нарушенията лице от икономическите ползи, произтичащи от нарушенията. При последващи нарушения размерът на глобите постепенно се увеличава. В случай на нарушение, извършено от юридическо лице, максималният размер на тези глоби е най-малко 4 % от годишния оборот на икономическия оператор в съответната държава членка за стопанската година, предхождаща решението за налагане на глобата.
3. Държавите членки гарантират, че въведените съгласно настоящия член санкции са надлежно съобразени, според случая, със следните фактори:
 - а) естеството, тежестта и продължителността на нарушението;
 - б) дали нарушението е извършено умишлено или по небрежност;
 - в) населението или околната среда, засегнати от нарушението, като се вземе предвид въздействието на нарушението върху целта за постигане на висока степен на опазване на здравето на човека и на околната среда;
 - г) финансовото положение на икономическия оператор, превозвача от ЕС и превозвача извън ЕС, които се смятат за отговорни.

Член 16

Обезщетение

1. Когато е настъпила вреда за човешкото здраве в резултат на нарушение на настоящия регламент, държавите членки гарантират, че засегнатите лица могат да предявят иск и да получат обезщетение за тези вреди от съответните физически или юридически лица, и когато е целесъобразно, от съответните компетентни органи, отговорни за нарушението.
2. Държавите членки гарантират, че като част от заинтересованата общественост неправителствени организации, съдействащи за опазването на здравето на човека или на околната среда и отговарящи на всички изисквания на националното законодателство, имат право да представляват засегнатите лица и да предявяват колективни иски за обезщетение. Държавите членки гарантират, че иск за нарушение, вследствие на което са нанесени вреди, не може да бъде предявен два пъти от засегнатите лица и от неправителствените организации, посочени в настоящия параграф.
3. Държавите членки гарантират, че националните правила и процедури, отнасящи се до иски за обезщетение, се изготвят и прилагат по такъв начин, че да не правят упражняването на правото на обезщетение за вреди, причинени от нарушение в съответствие с параграф 1, невъзможно или прекомерно трудно.
4. Когато е налице иск за обезщетение в съответствие с параграф 1, подкрепен с доказателства, от които може да се предположи наличието на причинно-следствена връзка между вредата и нарушението, държавите членки гарантират, че отговорното за нарушението лице понася тежестта на доказването, че нарушението не е причинило или допринесло за вредата.

5. Държавите членки гарантират, че давностните срокове за предявяване на иск за обезщетение по параграф 1 са не по-кратки от пет години. Тези срокове не започват да текат, преди нарушението да е преустановено и предявилото иск за обезщетение лице да знае или да може основателно да се очаква да знае, че е претърпяло вреди от нарушение по параграф 1.

Член 17

Изменения на приложенията

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 19 за изменение на приложения I—IV с цел да бъдат отразени техническият напредък и научното развитие.

При приемането на делегираните актове, посочени в параграф 1, Комисията взема предвид:

- а) опита, натрупан при изпълнението на задълженията, посочени в членове 4 и 5;
- б) съответните международни стандарти;
- в) особеностите на секторите на дейност;
- г) специфичните нужди на микро-, малките и средни предприятия.

Член 18

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 17, се предоставя на Комисията за срок от 5 години, считано от ... [до Службата за публикации: моля да се въведе дата = първия ден от месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент]. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 17, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 17, влиза в сила само ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 19

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от [Служба за публикации: моля, въведете дата = 18 месеца след влизането в сила на настоящия регламент]. Независимо от това, член 3, параграф 1 се прилага от [...] г. [Служба за публикации: моля, въведете датата на влизане в сила на настоящия регламент].

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател